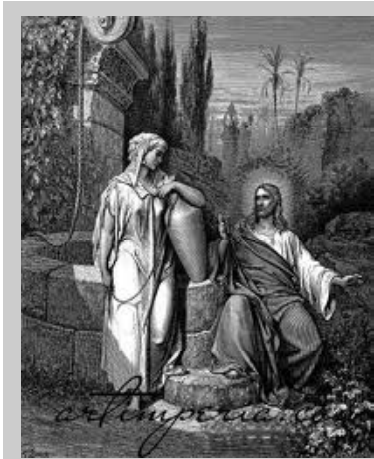

ДУХОВНА КРИНИЦЯ

Хто вірує в Мене, ніколи не матиме спраги (Ін. 6:35)

Пам'ятайте про особисту відповідальність!

*Заява Патріарха Київського і всієї Руси-України Філарета
з приводу останніх суспільних подій
Дорогі брати і сестри!
Співвітчизники!*

Сьогодні минає рівно два місяці від того дня, коли у столиці на Майдані Незалежності, а потім і у багатьох містах України та за її межами розпочалися масові акції протесту. Зараз можна впевнено стверджувати, що нинішня криза – найважча за весь час від проголошення Незалежності України у 1991 р.

Від початку і Київський Патріархат, й інші Церкви та релігійні організації України наго-лошували на трьох речах: державна влада та учасники протестів повинні зберігати мирний, ненасильницький характер дій; розв'язання кризи повинно відбутися шляхом діалогу між сторонами; держава має зробити все для підписання угоди про асоціацію з Європейським Союзом, бо неочікуване і раптове зупинення цього процесу стало першопричиною протестів.

На превеликий жаль зараз можна бачити, що за два місяці Україна не тільки не наблизилася до подолання кризи – навпаки, протистояння лише загострюється. І найперша причина цього – відсутність справжнього діалогу між сторонами конфлікту та конкретних кроків до мирного розв'язання проблем, які його породили.

Замість діалогу відбувається ескаляція насильства. Все розпочалося з побиття міліцейськими загонами учасників мирної акції на Майдані Незалежності в ніч на 30 листопада минулого року. Незважаючи на заяви та обіцянки, розслідування цього побиття досі не завершено, винні не притягнуті до відповідальності.

Це побиття було засуджене і Президентом, і опозицією, і суспільством, але досі залишилося без покарання. Така безкарність зла породила, на моє переконання, подальші акти насильства проти учасників мирних протестів, журналістів, громадських активістів. У відповідь на це зростає

агресивність у ставленні до представників влади з боку протестуючих. Все більше стає тих, хто вважає методи мирного, ненасильницького спротиву недовірними.

Замість того, щоби шукати розрядки протистояння влада в особі депутатської більшості у парламенті проголосила прийнятими низку законів, які у своїй суті спрямовані безпосередньо проти учасників нинішніх акцій протесту. Ці зміни до законодавства були проголошені у парламенті без належного попереднього обговорення та у спосіб, який у багатьох викликає сумнів.

Три останні дні у центрі Києва палає вогнище відкритого силового протистояння, пролилася кров, є важко поранені. Це – плід відсутності мирного діалогу, наслідок нечутливості влади до вимог протестуючих.

Суспільство наближається до межі, за якою – громадянська війна. Тому Церква закликає Президента, як главу держави, і опозицію невідкладно розпочати прямі, і що найважливіше – плідні переговори

для досягнення виходу з кризи.

Я звертаюся до тих, хто сьогодні стоїть по обидва боки конфлікту, до протестуючих і до озброєних представників влади, а також до тих, хто впливає на них наказами чи закликами: кожен з вас перед Богом відповідатиме за свої слова і дії, за пролиту кров і завдані каліцтва. Цієї відповідальності ніхто не уникне, від неї ніхто не буде звільнений!

Категорично неприйнятними є заклики до екстремізму чи сепаратизму.

Я звертаюся безпосередньо до Віктора Федоровича Януковича, як Президента України, найвищого керівника державної влади та лідера політичної сили, яка має більшість у парламенті: законом і займаною посадою Вам дано найбільше влади і повноважень в країні, тому і міра Вашої відповідальності – найвища. Як віруюча

людина згадайте слова Господа Ісуса Христа: блаженні миротворці, бо вони синами Божими назвуться. Спаситель також говорить: всі, хто взяли меч, від меча і загинуть. Закликаю Вас обрати блаженний миротворчий шлях, а не шлях застосування сили!

Закликаю всіх віруючих молитися за Україну, за примирення ворогуючих, подолання міжусобиці. Переконали, що з Божою допомогою наш народ пройде випробування цих важких днів, захистить і збереже соборну, незалежну і неподільну Україну. Писання свідчить, що у правді, а не в силі – Бог. Тому правда переможе, а відповідно переможе кожен, хто стоїть на боці Божої правди.

Закликаю на весь український народ Боже благословення!

**ФІЛАРЕТ,
Патріарх Київський і всієї
Руси-України
21 січня 2014 р. Б.**

СВЯТІЙШОМУ ПАТРІАРХОВІ ФІЛАРЕТУ – 85!

23 січня 2014р. виповнилось 85 років від Дня народження Святійшого Патріарха Київського і всієї Руси-України Філарета.

Від імені читачів «Духовної криниці» сердечно вітаємо Святійшого Владика з ювілеєм та бажаємо багатьох благословених літ Предстоятельського служіння – на славу Богу, на користь Церкви та побожному українському народу.

**Іс пола еті, деспота! – На
многії літа, Святійший
Владико!**

Молитва за Україну

Господи Ісусе Христе Боже наш, ми згрішили перед Тобою, і праведним Твоїм судом через неправди і беззаконня наші втратили мир і злагоду в Україні нашій. Ти, Господи, бачиш протистояння між владою і народом, Ти бачиш, як злі сили розпалюють ворожнечу і ненависть між людьми, Ти бачиш непримиренність між протидіючими силами. Неправда породила в нас насилля, страждання невинних людей і кров. Ти ж, милостивий Господь, що не до кінця гніваєшся, дивлячись на наші вікові великі страждання, голодомор, гоніння на Церкву, заслання і катування, а ще більше – на велике терпіння нашого народу, бо ми і в стражданнях, і в неволі не втрачали віру в Тебе, єдиного істинного Бога – Ти змилювався над нами і дарував нам свободу і державу. Дякуємо тобі за милосердя Твоє, і припадаючи знову дякуємо за Твою безмежну любов. Ми хоч і грішимо перед Тобою, але ж і Тобі єдиному служимо.

Зглянься на нас, Чоловіколюбний Господи, і не карай нас гнівом Твоїм за наші провини вільні і не вільні, за наше протистояння і нерозумність, за нашу непримиренність, гордість і нетерпеливість один до одного, за наше небажання знаходити порозуміння. Але Ти, Боже наш, бачиш і навернення до тебе народу нашого, його віру і жертвність.

Господи Ісусе Христе, Ти сказав: «Без мене не можете робити нічого». Допоможи нам знайти примирення між протидіючими силами. Пошли в наші серця любов один до одного, мир

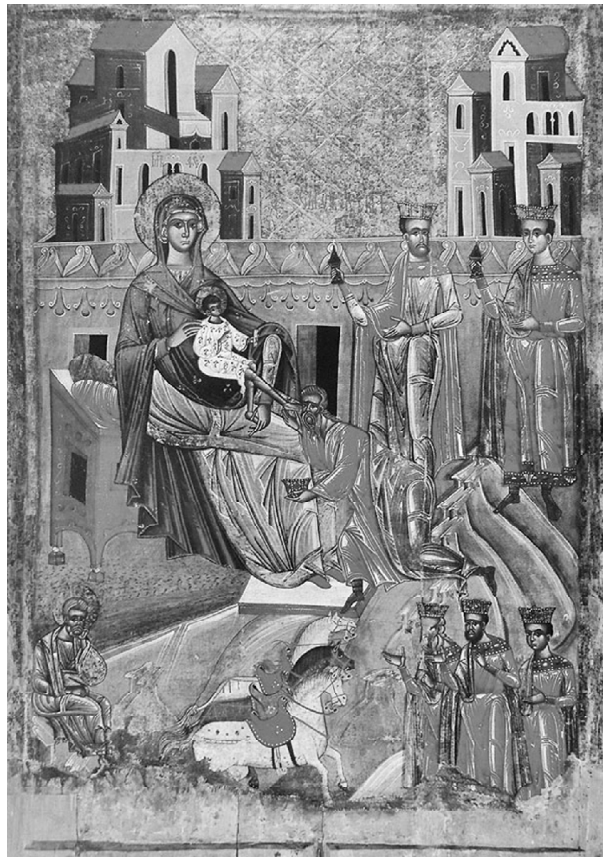
(Закінчення на 3 стор.)

Дари царів-волхвів збереглися до наших днів

Різдво Господа нашого Ісуса Христа – велике свято Православної церкви, яке відкриває прихід Сина Божого в людському тілі від Духа Святого і Пречистої Діви Марії. Про це свідчить Святе Євангеліє: «Йосифе, сину Давидів! Не бійся прийняти Марію, жону твою, бо зачатє в Ній є від Духа Святого. Народить же Вона Сина, і наречеш Йому ім'я Ісус, бо Він спасе людей Своїх від гріхів їхніх» (Мф.2, 20-21); «Слово стало плоттю, і вселилося між нами, повне благодаті й істини» (Ін.1, 14), щоб виконати волю Отця Небесного: «Воля Того, Хто послав Мене, є та, щоб кожен, хто бачить Сина і вірує в Нього, мав життя вічне» (Ін.1, 40).

Богомладенець Ісус Христос народився у Вифлеємі, сповитий Нею і покладений в яслах на сні. «Коли ж Ісус народився у Вифлеємі Юдейському у дні царя Ірода, волхви зі сходу прийшли до Єрусалиму кажучи: де є народжений Цар Юдейський? Бо ми бачили зірку Його на сході і прийшли поклонитися Йому», (Мф.2, 1-2) і «І ось зірка, яку бачили вони на сході, йшла перед ними, аж поки, нарешті, прийшла і зупинилась над місцем, де було Немовля. Побачивши зірку, вони зраділи радістю дуже великою. І, увійшовши в дім, побачили Немовля з Марією, Матір'ю Його, і, впавши, поклонилися Йому; і, відкривши скарби свої, принесли Йому дари: золото, ладан і смирну» (Мф.3, 9-12).

Три східні царі (їх називають волхвами) по імені Валтасар, Гаспар і Мельхіор принесли дари Ісусу Христу. Вони були не тільки правителями, але і

вченими, які спостерігали за небесними світилами і були приведені чудесно зіркою до Богомладенця Ісуса Христа. Золото в той час приносили в дар царям, ладан – дорогу ароматну смолу особливого дерева – приносили в знак благоговіння, а смирною, дорогою і запашною олією, помазували померлих. Волхви принесли Ісусу Христу золото як Царю, ладан – як Богу, смирну – як Людині.

Золото складається із 28 невеликих пластин різної форми у вигляді трапецій, чотирикутників, багатокутників. На кожній пластині зображений тонкий філігранний орнамент, який жодного разу не повторюється. Ладан і смирна складаються із приблизно 70 кульок, подібних за величиною до оливок. Безмірна цінність цих святинь не тільки духовна, але й історична та археологічна, тому вони поміщені в невеликі ковчеги – мощовики та з благоговінням ретельно зберігаються на святій горі Афон, в монастирі святого Павла до сьогодні. Мати Божа зберігала ці дари все Своє життя і перед Своїм Успінням передала їх разом із Своїм Поясом і Ризою в Єрусалимську Церкву, де вони зберігалися до 400 року. Візантійський імператор Аркадій переніс їх в Константинополь для освячення нової столиці імперії. Потім вони потрапили в місто Нікею і близько 60 років знаходились там. Коли із Константинополя були вигнані латинники, то дари були повернені в столицю Візантії. Після падіння Візантії в 1453 році сербська царівна Марія перевезла дари на святую гору Афон, в монастир святого Павла. Там, де стояла Марія на колінах, тепер поставлений хрест, який названий Царським, а поряд збудована каплиця, в якій зображена зустріч великої святині з монахами Афону.

Від дарів виходить дивне благоухання. Інколи дари виносять із монастирської ризниці для поклоніння паломників. В той час вся церква наповнюється благоуханням. Монахи-святгорці помітили, що дари зцілюють одержимих нечистими духами.

прот. Василь Бухній

*Ублажаємо тебе, преподобний отче наш Меркуріє,
і шануємо святу пам'ять твою,
наставнику монахів і співбесіднику ангелів.*

На третій день різдвяних свят, в день пам'яті святого апостола першомученика і архidiaкона Стефана, 9 січня 2014 р., після обіду, біля храму Собору св. Іоана Хрестителя смт. Підбуж, священники та віряни з хрестом і хоругвами зустріли образ преподобного Меркурія ігумена Бригинського з часточкою мощей.

Поклонившись і поцілувавши ікону преп. Меркурія, священники зі співом «Ублажаємо тебе, преподобний отче наш Меркуріє...» внесли образ до храму. Відразу же розпочався молебень з акафістом до преп. Меркурія. Очолював богослужіння настоятель храму прот. Іоан Альмес, йому співслужили: прот. Адриан Гусар (з Рівненщини), прот. Михайло Трускавецький (з Київщини), прот. Миколай Лесів (с. Уріж), прот. Миколай Малий (с. Смільна). Богослужіння проходило чинно і молитовно за участю великої кількості підбужан і вірян з навколишніх сіл. Піднесено і мелодійно співав хор під керівництвом Ігоря Стецяка. Повчальну і змістовну проповідь про життя і подвиги преп. Меркурія виголосив прот. Михайло Трускавецький, родом із смт. Підбуж. Йому властиво, вдячні односельчани і настоятель храму, що як колись три царі принесли Богомладенцю дари, так і отець Михайло з нагоди Різдва Христового і з любові до свого рідного селища і храму, в якому духовно зростає, подарував ікону з мощами преп. Меркурія на молитовну пам'ять до храму Собору св. Іоана Хрестителя. На завершення, настоятель храму подякував о. Михайлу за безцінний дар, всечесним отцям за підтримку і участь в богослужінні, гостям і парафіянам за ширшу молитву, церковному хору за молитовний спів.

Присутні в храмі, співаючи церковні колядки, з благоговінням і радістю приступали до ікони преп. Меркурія, та були помазані освяченим елеєм. Виходячи з храму люди дякували Богу, Який дивний у святих своїх.

Підбужани мають ще одного заступника і молитвеника перед престолом Божим преп. Меркурія, ігумена Бригинського.

Молитвами преп. Меркурія нехай Господь Бог укріпить православну віру і подає зцілення від недуг душевних і тілесних всім тим, хто до нього приходитиме з вірою.

прот. Іоан Альмес

Відомості про життє священноігумена Меркурія Бригинського

Майбутній ігумен Меркурій народився у 1870 р. і одержав при хрещенні ім'я Максим. Батьки преподобного походили із благочестивих селян та проживали у с. Щаснівка Бобровицького району Чернігівської області. Відомо, що батька святого звали Матвієм. В с. Щаснівка у праці, навчанні та молитві пройшли дитячі та юнацькі роки майбутнього святого. Він не мислив себе без Бога і з ранніх літ мріяв про монашество.

У зрілому віці, усвідомивши сенс людського буття, пізнавши Бога та полюбивши красу Церкви, преподобний направився до Києво-Печерської Лаври, де молився та виконував покладені на нього послухи. За велику ревність до молитви, доброти, любові, працелюбства Максима зарахували до братії Києво-Печерської Лаври та постригли в ченці з іменем Меркурій, на честь

преподобного Меркурія, посника Печерського, в Дальніх печерах. Незабаром монаха Меркурія було рукоположено в сан ієродиякона, а пізніше він прийняв сан ієромонаха.

Після жовтневого перевороту 1917 р. для Церкви, монастирів та монахів почалися важкі часи. У 1926 р. Києво-Печерську Лавру нова влада перетворила у «Всеукраїнське музейне містечко». До 1930 р. монастир було повністю ліквідовано. Ієромонах Меркурій став вигнанцем з улюбленої обителі, багато перетерпів скорбот від гоніння безбожників на Православну Церкву та вірних її чад.

На початку 30-х років отця Меркурія було направлено на парфію у с. Бригинці, сусіднє з рідною Щаснівкою. У 1946 р. його стараннями було збудовано парафіяльний Свято-Троїцький храм. Упокоївся ігумен Меркурій 7 листопада 1956 р. та похований на місцевому кладовищі.

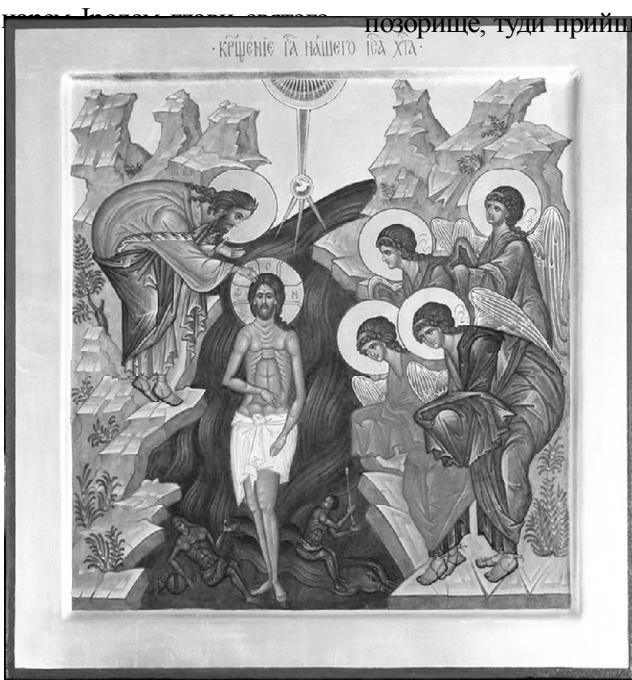
Ще за часів його служіння парафіяльним священником ігумен Меркурій користувався великою пошаною серед віруючого народу, до нього приїжджали хворі з проханням помолитися про зцілення, яке і отримували за своєю вірою. Після упокоєння ігумена Меркурія віруючі продовжили шанувати його, приходячи до могили. Вже у наш час документально зафіксовано щонайменше п'ять випадків чудесного зцілення від хвороб, переважно ніг, які сталися після молитов на могилі ігумена Меркурія.

(за матеріалами: Преподобний Меркурій Чернігівський ігумен Бригинський.

Життє і Акафіст. Чернігів, 2013)

Сказання про правицю святого Іоанна Предтечі, якою він хрестив Господа

Після усикновення беззаконним Іоанна Предтечі, Хрестителя Господнього, чесне тіло було поховане його учнями біля могили пророка Єлисея в знаменитому самарійському місті Севастії. Коли ж святий євангеліст Лука, проповідуючи Христа й обходячи багато країн і міст, прийшов у Севастію, бажаючи відправитися звідси у свою вітчизну – місто Антіохію, то цьому апостолові спало на думку взяти з собою й віднести в Антіохію тіло святого Предтечі, Іоанна Хрестителя. Воно було нетлінне й ціле, але взяти його було ніяк, тому що жителі Севастії дуже шанували мощі Хрестителя й дбайливо їх оберігали. Тому святий євангеліст Лука зміг відокремити від святого тіла Предтечі тільки праву руку, що хрестила владика нашого Господа Ісуса Христа. Її він і

приніс з собою у своє місто Антіохію, як дорогий скарб, яким він хотів віддячити Антіохії за своє виховання, отримане ним у цьому місті. Відтоді свята рука Хрестителя з великим благоговінням зберігалася антіохійськими християнами, тому що від неї відбувалося багато чудес. Через тривалий час на царський престол сів Юліан Відступник, що явно відрікся від Христа й поклонявся ідолам. Він став переслідувати Церкву Божу так само, як і язичники імператори, що переслідували християн раніше за нього, і не тільки гнав і вбивав живих християн, але з люттю повстав і проти померлих – останки святих, які потерпіли за святу віру, він виймав із гробів і спалював, а храми Божі та всякі святині спопеляв. Одного разу він прибув і в Антіохію, частково для того, щоб принести там мерзеньні жертви своєму мерзеному богові Аполлону, ідол якого перебував біля міста у місцевості, що звалася Дафне, частково для того, щоб переслідувати християн і спалити ті їхні святині, які йому вдалося б знайти. Антіохійські християни, почувши про його прибуття, поспішили приховати святу руку Хрестителя в одній міській вежі, що звалася Гонія, щоб гонитель не заподіяв їй безчестя й не спалив би її. Юліан, прибувши в Антіохію й заподіявши тут багато зла християнам, став відшукувати руку Хрестителя, але коли його пошуки виявились марними, то послав наказ у Палестинське місто Севастію про те, щоб усе тіло Хрестителя, яке перебувало там за виключенням голови й руки, а також і гробниця з храмом Хрестителя були піддані руйнуванню й вогню, що й було виконано, як повідомляють історики Никифор і Кедрин. Втім, блаженний Симеон Метафраст повідомляє, що спалено було не тіло Хрестителя, а чиесь інше, тому що патріарх Єрусалимський, завчасно довідавшись про наказ Юліана, таємно взяв із гробу мощі Хрестителя й послав їх на збереження в Олександрію, а замість них він поклав кості одного мерця – вони й були спалені, за словами Метафраста, замість мощів Хрестителя, із його гробом і храмом.

Коли той беззаконний цар загинув і істина віра знову засяяла у світі, то й рука святого Предтечі була вийнята з вежі, у якій перебувала, ніби світильник під спудом. Знову християни стали вшановувати її й знову стали відбуватися від неї чудеса, як і колись раніше. Із цих чудес повідомимо про наступне.

У межах Антіохійських гніздився великий і страшний змій, якого язичники боготворили і якому, як богів, щорічно приносили жертви. Цією жертвою, зазвичай, призначали особливо обрану непорочну дівчину, що й віддавалася на поживу змієві в присутності всього народу, котрий дивився на це видовище з особливих місць, влаштованих неподалік від печери, де жив змій. Змії ж виповзав із печери й жахав усіх своїм страшним виглядом, шипінням і широко відкритою пащею, а потім хапав приведену йому жертву й, терзаючи її своїми зубами, пожирав. Для такої жертви дочки антіохійських громадян визначались за жеребком. В один рік цей жеребок випав на дочку антіохійського християнина. Християнин цей молив зі слізьми Христа Бога і його святого Хрестителя про спасіння його дочки від лютої смерті. Коли настав уже сам день того мерзенного свята, батько з криками й риданнями молився до Бога й кликав на допомогу святого Іоанна Хрестителя. У цей час він прийшов до храму Іоанна Предтечі, де зберігалася рука Хрестителя, і старанно просив ключ ара, щоб той відімкнув йому храм і пустив його поклонитися тій чесній і святій руці. Це робив він із таємничою метою, для досягнення якої він поклав за пазуху кілька золотих монет. Коли він став поклонятися перед ковчегом, у якому зберігалася та свята рука, то ніби ненавмисно просипав через пазуху золоті монети. Ключар, який любив гроші, кинувся підбирати монети, а в цей час християнин той цілував святу руку Хрестителя й таємно відкусив зубами один суглоб малого пальця, сховав його й, помолившись, вийшов, несучи із собою суглоб пальця. Коли настав той день, в який дівиці належало безвинно піддатися смерті, і коли народ зібрався до опівнічної години на

позорище, туди прийшов і батько, ведучи дочку на поживу на поживу змієві й у душі підносячи до Бога молитви про спасіння. І ось виповз зі своєї печери страшний змій з роззявленою пащею й став підповзати до приготовленої для нього жертви – дівчини, щоб пожерти її. Але батько не відступав від дочки, прикликаючи на допомогу Всевидячого Спасителя Христа Бога і його Хрестителя. Коли змії підповз зовсім близько й ще ширше розкрив свою пащу, батько дівчини кинув суглоб священного перста Хрестителя прямо в середину гортані змія, і той одразу ж здох. Дівчина таким чином була врятована від лютої смерті, батько її зі слізьми радості голосним голосом дякував Спасителю Богові і його святому Хрестителю, пояснюючи всьому народу, яке велике чудо сотворив Господь Бог. Народ, що був присутній на позорищі, бачив змія мертвим, а

дівчину живою – разом із батьком вона славила Бога, спочатку дивувався й жахався, побачивши таке славне чудо, а потім зрадів і став прославляти вустами єдиного Істинного Бога, який живе на небі й споглядає на смиренних. І почалося святкування й торжество велике в Антіохії, тому що безліч язичників приєдналося до християн, увірувавши в Христа Бога. На тому ж місці, де відбулося те велике чудо, було збудована велика й прекрасна церква в ім'я святого Іоанна Хрестителя. Розповідають, що в цій церкві в день свята Воздвиження чесного Хреста Господнього архієрей воздвигав і чесну руку Хрестителя, причому вона іноді трималася прямо, іноді ж згиналася: перше вказувало на урожай хліба й усяких плодів та овочів, а останнє служило ознакою неврожаю й голоду.

Коли, за Божим попущенням, араби заволіли Антіохію й усіма її територіями, то й великий скарб – чесна рука святого великого Іоанна Хрестителя опинилася ніби в полоні. Благочестиві християнські царі багато старань прикладали для того, щоб взяти з-під влади арабів пре чесну руку Предтечі й мати її у своєму царюючому місті, але їм довго не вдавалося досягти цієї мети й вони не могли нічого зробити ні золотом, ні іншими якими-небудь способами. Але за правління багрянородних братів Костянтина й Романа цей дарунок був отриманий у такий спосіб.

Одному антіохійському диякону, на ймення Іов, було визначено Самим Богом винести святу руку Хрестителя з-під влади арабської в країну, де сяяла блага чесна віра Христова. Позаяк та свята рука лежала в прекрасному храмі Антіохії, присвяченому імені св. Апостола Петра, то Іов став служити при цій церкві й подружився з церковним хранителем сосудів, щоб йому було зручніше виконати те, що він замислив. Він багато разів пробував схилити того хранителя на задуману ним справу, але той ніяк не хотів погодитися. Тоді Іов одного разу влаштував великий бенкет, на який покликав і хранителя сосудів. Він ретельно пригощав останнього, і коли той, випивши багато вина, відразу заснув, Іов таємно пішов у церкву й, відкривши ковчег, взяв руку Хрестителя й сховав її в себе. Хранитель сосудів, прокинувшись вранці, не помітив пропажі. Тим часом Іов, не гаючи часу, пішов із чесною рукою з Антіохії й поспішив до кордонів християнського царства, боячись, як би антіохійським християнам і варварському уряду не стало відомим викрадення святої руки й за ним не була б послана погоня. Однак під охороною Божою, будучи захищений молитвами святого Хрестителя, він незабаром досяг до християнських володінь. Прибувши в Халкидон, він відкрив скарб, принесений ним із Антіохії, що зберігався в нього, й показував його християнам. Негайно було сповіщено про це благочестивих царів і вони, почувши звістку, що перевершила всі їхні сподівання, сповнилися невимовної радості й негайно послали в Халкидон свій царський корабель. На цьому кораблі перебували святіший патріарх і деякі найбільші сенатори, які повинні були зустріти принесену руку Хрестителя й з пошаною віднести її в столицю місто. Коли корабель повертався з Халкидона зі святою рукою, яку тримав сам патріарх, то царі й весь народ вийшли на берег, ніби зустрічаючи самого святого Хрестителя, який невидимо приходив із неба, і вшановували його поклонінням, псалмами й піснями запаленими свічками й кадінням. Із благоговінням приклавшись до чесної руки, царі поклали її у своїй палацовій церкві. Це перенесення святої руки Хрестителя відбувалося в навечір'я святого Богоявлення, перед освяченням води. Це свято було відсвятковане, а в слід за ним собор Хрестителя, з великими веселощами на честь найбільшого між пророками святого Іоанна Хрестителя й на славу Самого в Трійці Бога, Якого всі славлять і поклоняються Йому навіки віків. Амінь.

святитель Димитрій Ростовський

Молитва за Україну

(Закінчення, початок на 1 стор.)

і злагоду, – благає Тебе Церква Твоя.

Владико Многомилостивий, охорони нашу державу від тих, хто зазіхає на її незалежність і хоче розділити її. Господи, збережи нашу Українську державу, як Ти завжди оберігав християнські держави.

Господи Боже, Ти керуєш народами і кожною людиною, ти даєш владу і відбираєш її, надихни нашу владу, щоб вона служила тим, хто обрав її, а не своїм інтересам, або невеликій частині суспільства. Навчи людей, особливо тих, що називають себе християнами, не продавати свою совість ні дешево, ні дорого, бо вона буде потрібна їм у житті.

Господи, Спасителю наш, дай мудрість нашим народним депутатам, щоби вони приймали справедливі закони на благо народу і кожної людини, і не чинили неправди.

Господи Боже наш, Ти є суддя праведний, пошли суддям нашим благодатну допомогу і пробуди їхню совість, щоби вони не дивились на обличчя, на посади і на гроші, а чинили справедливий суд, щоби люди остаточно не втратили надію на правдивих суддів. Нагадай їм, Господи, що скоро і вони стануть перед Тобою на Твій суд.

Господи, напоум наших правоохоронців не застосовувати зброю проти свого народу, проти своїх батьків і матерів, братів і сестер. Навчи також нерозумних людей не спокушувати правоохоронців на насилля.

Господи, Боже наш, сьогодні Україна переживає тяжке випробування. Це наслідок наших гріхів і беззаконь. Не карай нас надмірно, але зглянься на наші немочі, прости нам провини наші і допоможи нам знайти примирення і справедливість, захисти нас від видимих і невидимих ворогів наших, які хочуть поневолити нас, і помилуй народ наш, як Ти помилував ніневітян заради їх покавання.

Бо Твоє є милувати і спасати нас, Боже наш, і Тобі славу возсилаємо, Отцю, і Сину, і Святому Духу, нині і повсякчас і навіки віків. Амінь.

за матеріалами сайту Церква.info

КАТЕХІЗИС

Розділ 5. Догмати Православної віри

(продовження)

ТВОРЕННЯ ВИДИМОГО СВІТУ

У словах Символа Віри: «Творця неба і землі» під словом «земля» розуміється видимий всесвіт. Творення всесвіту тривало шість днів (очевидно це не були дні в нашому розумінні, а довгі періоди часу).

День перший

Про початок створення всесвіту пророк Мойсей так повіствує: «В початку створив Господь небо і землю...» (про небо вже сказано вище). Земля ж була невидима і непорядкована. Темрява оповивала її, і Дух Божий носився над водою» (Бут. 1, 3-5).

Як бачимо, то була не наша планета-Земля. То був якийсь хаос газопаровидної речовини-матерії, з якої Господь створив всесвіт за шість днів творіння. «І сказав Бог: нехай буде світло і сталося так. І бачив Бог, яке воно гарне, і відділив Бог світло від темряви. І назвав Бог світло днем, а темряву назвав ніччю».

Що то було за світло? Припускають, що Дух Святий зогрів ту матерію, і вона почала горіти й виділяти світло. Так думають тому, що зорі, які є часткою тієї горючої матерії, й досі горять. Інші думають, що з того хаосу перше виділилася енергія світла і освітила небесні простори. Це був перший день творіння (очевидно, що не день, як період часу в нашому розумінні).

День другий

І сказав Бог: «Нехай буде твердь! І нехай буде розділ між «водою» і «водою». І сталося так (Бут. 1, 6-7).

З цього бачимо, що той початковий клубень хаосу з наказу Божого розірвався на окремі різні великі й малі частини. Ті частини зайняли визначене їм місце в небесних просторах і понеслися по орбітах своїх по закону усталеного Богом тяжіння. Так утворив Господь оту дивну небесну механіку небесних світил у «день другий».

Під словом «твердь» треба розуміти небесні простори зо всіма світилами небесними – небозвід або видиме небо.

День третій

І сказав Бог: «Нехай збереться вода у зборища свої, і нехай явиться суша. І сталося так...» (Бут. 1, 9) Як то зробилося, не знаємо. Припускаємо, що з наказу Божого планета Земля охолола, і пара, що обгортала її густими хмарами, охолола і зібралася океанами в місцях своїх. Інші ж речовини, охолонувши, укрили земну кулю земною корою.

... І сказав Бог: «Нехай вирощує земля билини, трав по роду їх так, щоб було в них насіння по роду їх»... (Бут. 1, 11).

День четвертий

І сказав Бог: «Нехай будуть світила на тверді небесній, щоб освітлювали землю і одділяли день від ночі та відзначували час днів і років»... і сталося так, і бачив Бог, як то гарно (Бут. 1, 14, 19).

Події другого дня дають підставу думати, що сонце й зорі почали існувати від другого дня творіння, але може в іншому стані, ніж у

четвертий день. Крім того, сама планета Земля була тоді вогняною, і сонце для неї не мало значення. У третій день земля була оповита хмарами, і світил небесних не було видно. Тільки в четвертий день, з наказу Божого всі небесні світила зайняли своє становище щодо землі з визначеними їм Богом функціями. Це – день четвертий.

День п'ятий

І сказав Бог: «Нехай виведе вода лаячих істот живих, і птахи нехай полетять понад землею у просторах небесних». І сталося так. І створив Бог риб великих і всяких лаячих, що їх вивела вода по роду їх, і всяких птахів пернатих по роду їх. І бачив Бог, яке все гарне. І благословив їх Бог і сказав: «Плодіться, розмножуйтеся, наповняйте води в морях; і птахи нехай розмножуються на землі» (Бут. 1, 20-23). Це — п'ятий день творіння.

День шостий

І сказав Бог: «Нехай виведе земля істот живих по роду їх: скотів і гадів і звірів земних». І сталося так... І бачив Бог, які вони гарні. Це — день шостий. (Бут. 1, 24-25).

Так створив Господь всесвіт і всю природу на землі. Нарешті, Господь створив перших людей і тим закінчив творити спочатку (Бут. 1, 26-31).

У сьомий день Господь «відпочив», тобто перестав творити спочатку, благословив сьомий день і освятив його для Себе (Бут. 2, 1-3).

Необхідно звернути увагу на те, що все живе з наказу Божого вивели вода й земля, а людину Бог створив інакше. Перед творінням людини Бог у Святий Трійці сказав: «Сотворімо чоловіка по образу нашому й по подобі» (Бут. 1-26). І створив Бог першого чоловіка, тіло йому Він створив із землі (грязива землі), а потім удихнув у нього (створену Ним) душу розумну, вільну й безсмертну (Бут. 2, 7), і назвав його Адам, що значить земляний.

Адам був створений найкращим по красі з великим світлим розумом, і безгрішним, як ангел, тільки в тілі.

Розум свій Адам виявив у пізнанні Бога та в синовній до Нього любові. Коли ж Господь привів до нього й показав йому всіх тварин, то Адам швидко розпізнав їх характери й якості й від того дав їм назви (Бут. 2, 19-20).

Тоді сказав Господь: «Недобре бути чоловікові одному; створімо йому помічника, відповідного йому. І навів Господь на чоловіка міцний сон, а коли він заснув, узав одне ребро його і закрив те місце тілом. І створив Господь Бог із ребра, взятого у чоловіка, жону і привів її до чоловіка. Коли Адам прокинувся і побачив її, то сказав: «Це кість від костей моїх, і тіло від тіла мого. Вона буде зватися «жона», бо від чоловіка вона взята» (Бут. 2, 18-23).

Як Адам, так і жона його Єва були обоє непорочні, як діти. Вони обоє були нагі, але не помічали того й не соромились (Бут. 2, 25). Перше подружжя Господь створив з одної крові (Діян. 17, 26), щоб могли породжувати дітей, подібних до себе.

Для їх життя Господь насадив рай, тобто сад. Дав їм на їжу всі плоди райські, також і плоди з Дерев життя, що росло посеред раю. Плоди ж Дерев життя давали їм безсмертя, завжди оновляли їх.

Але щоб укріпити волю їх і навчити слухняності, Господь заборонив їм їсти плоди від одного лише дерева, яке теж росло посеред раю і сказав так: «Від усіх дерев будете їсти плоди, а від того дерева не їжте, бо як тільки з'їсте, то зараз же помрете» (Бут. 2, 16-17).

Після того Бог благословив перших людей і сказав: «Плодіться, розмножуйтеся, наповняйте землю й володійте нею» (Бут. 1, 28), тобто володійте над усіма творіннями, навіть над самою природою землі та щоб через творіння все більше пізнавали Бога і разом з Ним блаженствували.

Бог вдихнув у людину душу. Що таке душа? Душа життя є в кожній тварині, навіть у рослин. То — саме життя. Але те життя умирає, воно несвідоме. Людина ж має інакшу душу, ніж тварини. Тваринам життя з наказу Божого дали земля та вода, а душу людині дав Бог. Душа людини — це істота духовна (дух), самосвідома, розумна й безсмертна. Вона має волю й може чинити так, як хоче. Апостол Павло відзначає в людині трьохчастковість: дух (від Бога), душу (життя тіла) і тіло (1 Сол. 5, 23). Але ми душею називаємо оту духовну істоту, дану нам від Бога. Та душа безсмертна.

Що таке смерть?

То — руйнування тіла, розпад на початкові елементи (речовини). Дух же не складний, він простий (одиначний), тому не може розпастися, а значить і вмерти. Дух від Бога й до Бога повернеться. Так навчає нас Святе Письмо. Але ми самі в собі маємо доказ, що дух наш від Бога. Наприклад, ми розуміємо правду й прагнемо справедливості. Ми любимо красу, прагнемо до неї, скрізь її шукаємо: в кольорах, у звуках, у симетриях. Розуміємо добро, ласку, любов, радість, мораль. Дух наш прагне до доброго, високого, гарного. Все це не властиве тваринам. Чому? Тому, що їх з наказу Божого, створила земля, яка не могла їм дати тих властивостей, бо сама не має.

Людину ж безпосередньо створив Бог, який Сам є вічна Правда, Краса, Любов, Добро, і все те ми маємо від Бога, воно й веде нас до Бога.

Божє піклування про людей

У сьомий день Бог спочив від діл Своїх, тобто перестав творити з нічого.

Однак Бог не залишив створеного Ним світу. Він ним управляє й піклується, особливо долею людини. Ця Божа турбота за світ зветься Божим Промислом або Божим піклуванням, тобто це безперестанне діяння всемогутності, премудрості й ласки Божої, якими Бог оберігає життя й сили творінь та все скеровує до доброї мети на користь їм, перешкоджає діянню зла й повертає його на добро. Про Божє піклування Господь так каже: «Погляньте на пташок небесних: вони не сіють, не жнуть і не збирають у засіки, а Отець Небесний годує їх, а чи ж ви не кращі від них?» (Мт. 6, 26).

Псалом 90 з особливою силою відзначає Божє піклування про людей.

(за виданням: Митрополит Михаїл. Поширений катехизис Православної Церкви Христової. Вид. 2-ге. – Київ, 1992)

ЗАКОН БОЖИЙ ПРО ВІРУ ХРИСТИЯНСЬКУ СИМВОЛ ВІРИ

(продовження)

БЕСІДА ПРО ТРИ ПРОМИСЛИТЕЛЬНІ ДІЇ БОЖІ, ЯВЛЕНІ НАМ НА НАШІЙ ГРІШНІЙ ЗЕМЛІ

У наш час раціональний світ сповнений байдужості до віри Христової. Скрізь утверджується зневір'я, безбожництво, атеїзм.

Але в нагадування нам — віруючим, для утвердження тих, хто вагається, і для викриття атеїстів ми вкажемо на три історичні події, які вражають матеріалістичний світ своїми фактами.

Перша з них була у дні страждань Спасителя на хресті, а дві інші ми можемо спостерігати і в наші дні.

Коли Спаситель страждав на хресті, тремтіла вся природа, сховалося світло сонячне і «**темрява огорнула всю землю**», розповідає Святе Євангеліє. Ця незвичайна подія за багато століть була передбачена пророком Амосом: «Прийшов кінець народу Моєму Ізраїлю: не буду більше прощати йому...» (Ам. 8, 2). «І буде в той день, говорить Господь Бог: я сонцю заповім зайти опівдні, пошлю серед ясного дня темряву на землю... оберну ваші свята на смуток, усі ваші пісні на плач...» (Ам. 8, 9-10).

Затемнення сонця під час розп'яття Ісуса Христа, незважаючи на його невідповідність усім законам природи, оскільки був повний місяць — і він не стояв між землею і сонцем, — є історичний факт, записаний язичницькими вченими у хроніках:

1. Римський історик і астроном **Флегонт** повідомляє, що затемнення було таке, що навіть було видно зірки на небі.

2. Про затемнення повідомляють вчений **Юній Африкан** і грецький історик Фалес.

3. Знаменитий філософ з **Афін Діонісій** Ареопагіт, який був у той час у Єгипті, в місті Геліополі, спостерігаючи за раптовою темрявою, сказав: «Чи Творець страждає, або світ руйнується».

Згодом Діонісій Ареопагіт, після проповіді Павла, прийняв християнство і став першим афінським єпископом.

Друга подія, яка вражає матеріалістичний світ і в наші дні, — це чудесне з'явлення **благодатного вогню у Велику Суботу на Гробі Господньому у Єрусалимі**, тобто на місці поховання і славного Воскресіння Господа нашого Ісуса Христа. Поява благодатного вогню відбувається з року у рік, довгі віки, до нинішніх днів. Коли відбулася перша поява святого вогню, встановити з певністю важко. Церковні історики посилаються на писання святих отців **Григорія Ниського та Іоана Дамаскина**, які згадують про це і які, як відомо, самі були у Єрусалимі. Про благодатний вогонь кажуть **хрестоносці** і всі без винятку **прочани** впродовж усіх цих віків до теперішніх днів, які самі особисто переконуються у цьому.

З огляду на те, що отримання благодатного вогню належить винятково тільки православному патріархові, оскільки інославні намагалися самі отримувати, але безуспішно, то католики демонстративно відійшли від участі у цьому благодатному торжестві. Хоча сам Папа Римський **Урбан II** на хрестовому Соборі в Клермоні свідчив про благодатний вогонь на Гробі Господньому, закінчивши словами: «Чиє серце, скільки б не було окам'янілим, не пом'якшиться таким явищем?».

До всього слід додати, що поява благодатного вогню на Гробі Господньому знаходиться під суворим і пильним наглядом цивільних властей. Усі вогні у храмі гасяться ще напередодні, у Велику п'ятницю, під контролем поліції. Саме приміщення Гробу Господнього ретельно

оглядається цивільними властями і потім вхід у нього ними ж опечатується. З самого патріарха знімають облачення, і він залишається в одному підряснику: його з ніг до голови оглядають і обмацують — чи немає у нього чогось, що запалюється. Тільки після цього знімають печатку з входу в Гріб Господній і патріарха впускають туди для отримання благодатного вогню. Через деякий час, після ревної молитви, отримавши благодатний вогонь, патріарх запалює пучки свічок (по 33 свічки в кожному, за числом років земного життя Спасителя) і передає присутнім у храмі, і весь храм освітлюється морем вогню. Цей благодатний вогонь перші 10-15 хвилин зовсім не обпалює.

Скупчення народу на це торжество буває величезним: греки, слов'яни, араби, англійці, американці, французи, турки, євреї та інші.

Такий найбільший вияв благодаті Божої на нашій грішній землі для врозумлення і спасіння нас, грішних.

І, нарешті, **третя промислиТЕЛЬНА дія Бога** — це **Плащаниця Господа нашого Ісуса Христа**, яка збереглася до наших днів і в яку Він був обгорнутий при похованні.

Перший час, поки тривали гоніння на християнство, св. Плащаниця Христова зберігалася віруючими таємно. Коли ж гоніння на християн припинилися, св. Плащаниця зберігалася у візантійських імператорів, які, ревно пильнуючи її, довгий час не показували народові.

Але вже у VIII ст. **св. Іоан Дамаскин** у своєму «Третьому захисному слові проти іконоборців» каже: «Другий різновид (поклоніння) — коли ми поклоняємося створеним речам, через які і в яких Бог здійснив наше спасіння або до пришествя Господа, або після Його домобудівництва у плоті, як наприклад, гора Синай, Назарет, Вифлеємські ясла, печера, св. Голгофа, дерево хреста, цвяхи, губка, тростина, священний і спасительний спис, одяг, хітон, **плащаниця**, пелени, св. гріб — джерело нашого воскресіння, камінь гробний, св. гора Сион, потім гора Елеонська, Овеча купіль, блаженний Гефсиманський сад, — це і подібне шаную і поклоняюся: шаную і всякий св. храм Божий і всяке місце, в якому вимовляється ім'я Боже, — не заради їх ества, звичайно, але тому, що вони вмістилище Божественного діяння, і через них і в них благозволив Бог здійснити наше спасіння, бо я шаную і поклоняюся і ангелам, і людям, і всякій матерії, яка бере участь у Божественному діянні і яка служить моєму спасінню заради Божественного діяння. Я не поклоняюся юдеям, бо вони не учасники Божественного діяння і не з метою мого спасіння розіп'яли Господа слави, Бога мого — скоріше ж спонукані ненавистю і заздощами до Бога і Благодійника». (І. Дамаскин. Повн. збір. творів. СПб, 1913. — Т. I. с 407.)

З наведених слів св. Іоана Дамаскина видно, що в його час св. Плащаниця Христова вже була предметом поклоніння.

Літописець 4-го хрестового походу (близько 1202 р.) **Роберт де Кларі** розповідає, що у Влахернському храмі Божої Матері Плащаницю виносили по п'ятницях і що на ній можна було добре бачити Лик Господній. А коли у 1204 р. хрестоносці розгромили Візантію, то Плащаниця «зникла так, що ніхто не знав, що з нею сталося», — пише той самий літописець.

Тепер стає очевидним, що св. Плащаниця була привезена хрестоносцями в Європу. Довгий час вона зберігалася у Франції як приватна власність. З XV ст. св. Плащаниця стала власністю герцогів Савойських, а в кінці XVII ст. вона була перевезена ними в Італію, в місто Турин, де вона перебуває і донині у **каплиці**, в скляному ящику.

Плащаниця являє собою тонке лляне полотно завдовжки 4 метри 36 сантиметрів і шириною 1 метр 10 сантиметрів. На її поховклій від часу поверхні є коричневі і червонувато-багряні плями, які своїм розташуванням утворюють форму людського тіла спереду і ззаду.

У XVIII ст., коли люди ще не знали фотографії, історики Боле і Флері засумнівались у справжності св. Плащаниці Спасителя. На основі їхніх свідчень Римський Папа наважився оголосити Плащаницю репродукцією оригіналу. Це був останній результат дослідження примітивішим шляхом.

У 1898 р., 1 травня, з дозволу італійського короля Гумберта, під час виставки релігійного мистецтва в м. Турині, св. Плащаниця була сфотографована спеціалістом М. Піа. Фотографія виявила абсолютно незвичайні властивості Плащаниці. Темні плями на Плащаниці виявились світлими на фотографічній пластині, тобто Плащаниця виявилася негативом, а фотографічна пластина — позитивом прекрасного обличчя, незважаючи на ушкодження. Зображення його винятково реальне, подібної досконалості не знає мистецтво середніх віків.

Після фотографування св. Плащаниці нею зацікавився учений світ; в подальшому вона стала предметом ретельного наукового дослідження Сорбонни і запрошуваних нею видатних спеціалістів.

З властивим дев'ятнадцятому століттю європейським скептицизмом до предметів «нереальних», Плащаницю досліджували видатні фізики, хіміки, археологи, анатоми, скульптори, живописці, історики, спеціалісти-фотографи, рисувальники і юристи. Після напруженої дослідницької роботи впродовж кількох років лауреатом французької Академії наук Артуром Лоттом у 1900 році була видана брошура про Плащаницю. Знаменитий фізик Шевальє за своє дослідження Плащаниці нагороджений золотим медаллю. В промові своїй 15 листопада 1901 року глава французької Академії наук визнав Плащаницю оригіналом, тобто справжнім полотном, яке прикривало святе тіло Господа нашого Ісуса Христа.

Але вже у квітні 1902 року учений Делаж знову поставив перед Академією питання про Плащаницю, в площині чисто науковій. Академією було дано йому відповідь, яка знову підтверджувала думку Академії, тобто справжність Плащаниці Христа.

Після цього, в тому ж 1902 році, в Парижі вийшла книга доктора природничих наук Поля Вільона під назвою «Плащаниця Христа».

Останній раз св. Плащаницю фотографував 1931 року спеціаліст-фотограф Г. Енрі. Потім знімок було сильно збільшено і досліджено. Метою дослідження було встановлення в остаточному вигляді, чи є на полотні Плащаниці сліди фарб або інших штучних барвників, які могли б підтвердити штучність негативу Плащаниці, бо це питання неодноразово порушувалося і тепер противниками визнання «туринського полотна» оригіналом святої Плащаниці.

На підтвердження висновків попередніх досліджень і цього разу була встановлена відсутність будь-яких фарб на полотні і в його тканині. Мертва техніка фотографії і тепер відіграла вирішальну роль.

Ось дані дослідницьких робіт ученого світу. Вчений дослідник єгипетських гробниць п. Гайє і директор музею матерій М. Терме — обидва визнали полотно, за його тонкістю і виробкою, належним до епохи Христа Спасителя, з типу полотен, які використовувались у той час євреями для поховання померлих.

(Закінчення на 6 стор.)

ЗАКОН БОЖИЙ ПРО ВІРУ ХРИСТИЯНСЬКУ СИМВОЛ ВІРИ

(Закінчення,
початок на 5 стор.)

Ретельне і детальне дослідження Плащаниці за протокольною таким чином:

«Волосся у безпорядку, невелика борода і вуса. Праве око заплющене, ліве ледь розплющене. Над лівою бровою краплина крові. Ніс орієнтованої (східної) раси. Очі близько одне до одного. Носова кістка перебита від удару з лівого боку. Ліва щока сильно опухла — вона торкалась плащаниці, і її відбиток виявився значно кращим, ніж правої. З лівого боку тіло над вилицею розбито, і цей бік набряклий. Обрис рота винятково красиві й шляхетні. Нижня губа цілком реально відбилася. Рот дивовижно виразний: дуже гіркий і піднесений. Рот надає всьому обличчю виразу глибокого суму, але суму без гніву. Підборіддя яскраво окреслене, особливо зліва. Праворуч на ньому пляма від крові або глибокої рани. Зображення обличчя асиметричне. Ця людина дуже багато страждала, і риси обличчя, після смерті, не однаково скоротились. Окрім сказаного — багато слідів від ударів та ушкоджень.

Плечі трохи підняті. Груді мають таку форму, як у померлих від задухи (недавно медицина встановила, що люди, розп'яті на хресті, вмирають від задухи). Руки згори мало видно, а від ліктів — добре. Ліва рука дуже натурально лежить на правій. На руці нижче зап'ястка — велика пляма від рани. Добре видно чотири пальці цієї руки. Стегна видно виразно, й окреслення м'язів чисте і сильне. Так само видно і ноги. Рани на ногах у тих самих місцях, що й на руках, і того ж типу. Чітко відбилися ззаду голова і спина. Стегна теж добре відбилися, особливо область тазу. Ноги видно майже до колін, затим — перерва; видно литки і знову перерва над ахілловим сухожиллям. Стопи опущені і яскраво окреслені п'яти. Все тіло відбилось у пропорціях абсолютно правильних, у ньому виражено благородство, воно ідеально красиве».

Дослідники поставили питання: чи Плащаниця є природним відбитком тіла, чи вона — витвір геніального фальсифікатора.

Установлено таке: фальсифікатор міг:

1. намалювати тіло чи.
2. відбити з моделі або з малюнка.

Намалювати не міг, оскільки:

1. всі пропорції ідуть у розріз з правилами середньовічного мистецтва: такої досконалості воно зовсім не знало;

2. тіло на відбитку надто реальне, — за своїм відбитком Плащаниця є унікалом;

3. Плащаниця є негативом; це пояснюється дуже детально спеціалістами-фотографами, які ретельно її досліджували, причому Плащаниця — негатив ідеально правильний за тонами залежно від відстані тощо, і це перевірено численними дослідженнями. Негатива ж намалювати не можна було, особливо до того, коли ще не знали нічого про фотографію і не припускали існування негативів. Тоді учений Шопен припустив, що зображення було зроблено позитивно, але з часом, під впливом хімічних трансформацій, перетворилося на негатив. Але досвід з фотографуванням «Калмарійської групи» фресок у соборі Асизькому, написаних місцями такими фарбами, які з часом темнішають, а також ряд інших наукових даних встановили, що намалювати фарбами на такому дуже тонкому полотні, як Плащаниця, немислимо фізично;

4. як спина, так і передня частина тіла не могли бути намальованими, бо вони настільки симетричні і так точно збігаються, що не

залишають сумнівів: це відбиток одного предмета, отриманий одночасно.

Тоді виникло припущення, що геніальний фальсифікатор відбив Плащаницю. Відбиток може бути з малюнка або з предмета. Предметом могла бути або модель, або тіло людини. Цим питанням зайнявся д-р Рішер, скульптор, медаліст, відомий роботами з артистичної анатомії. Відтиск з малюнка вже відкинуто, бо такого малюнка ніхто не міг зробити. Залишається модель або тіло. Д-р Рішер зробив багато різних дослідів над моделлю і над тілом. Після найретельніших зусиль було зроблено відбиток тіла людини, але вийшов він не таким досконалим, як на Плащаниці, хоча і подібний до нього. Звідси логічний висновок: фальсифікатор давніх і середніх віків не міг би зробити відбитка кращого, ніж Сорбонна XIX ст. з її пристроями і науковими можливостями.

Зображення на Плащаниці є результат хімічних реакцій від випарів тіла й ароматів, якими була насичена Плащаниця. Ці випари діяли на полотно згідно з законами відстані. Це поза сумнівами. Знаменитий фізик Кольсон проробив ряд досліджень (*детально описано в книзі Поля Віньона*), довівши, що завдяки присутності в полотні Плащаниці ароматів: алое і мира, якими у часи Христа помазували і тіло, і пелени перед похованням, а також з уваги на те, що тіло під Плащаницею не було не тільки помазано, але, як доводять рясні сліди крові, навіть не було обмито (Йосиф Аримафейський не мав на те часу з уваги на наближення Пасхи) і давало сильні випари, — саме хімічний склад цих випарів, діючих на хімічний же склад алое, оксиду полотна, подібно до хімічного негатива, що і є на Плащаниці.

Залишилось одне питання: чиє тіло лежало на даній Плащаниці і нею було покрито.

Вчені, вирішуючи це питання, ретельно застосовували закони, на основі яких устанавлюються історичні особистості (ідентифікація). Рани, хімічні проекції яких залишилися на Плащаниці, носять такий специфічний характер, що вказують у даному випадку тільки на тіло Христа.

«Рани різьблені реальні в усіх своїх деталях: на скронях і на лобі коричневі плями — згустки закипілої крові. Вони створюють форму вінця (терновий вінець Спасителя). Крапля над лівою бровою трохи видовжена: кров текла з рани, потім запеклася на шкірі. Така крапля завжди набуває форми мисочки: червоні тільця закріплюються з боків, а всередині краплі залишається «серум», рідина, яка сильніше випаровується, і внаслідок цього процесу поверхня краплі вгинається. Це місце і відбилося на Плащаниці з ідеальною точністю як більш світле. Тут слід зауважити, що ніколи ніде жоден художник не додумався саме так природно зобразити краплю крові. Крапля на Плащаниці була сухою задовго до смерті, годин за дванадцять, судячи з кольору і форми її відбитка (бичування було за добу до смерті).

На грудях (на Плащаниці — зліва, отже, на тілі — справа) пляма від рани між ребрами, діаметром 4,5 см. До неї знизу прилягає інша пляма, яка має вигляд крові, що потекла. Потекла вона, коли людина, яка зазнала рани, була у стоячому положенні (вертикальному). Струмін крові, дуже сильний, має ідеально натуральне окреслення і дав ясний відбиток на Плащаниці.

На лівій руці рана і великий згусток крові (правої руки не видно, на ній лежала ліва). Обидва зап'ястки темні, тобто рясно зрошені кров'ю від наскрізних ран. Кров стікала по руках в напрямку до ліктів. Цвях було вбито не посередині долоні, як прийнято зображати, а вище, в центр зап'ястка, між кістками.

Рани на ногах видно обидві. Окреслення їх

дуже чіткі, бо кров там запеклася задовго до доторку полотна. В одному місці краї кров'яної плями зубчасті, тобто рідина розійшлася нитками полотна рясніше; на цьому місці пляма світліша. Це пляма від сукровиці («серум»), яка витекла з рани при знятті тіла: обсохла рана була потривожена звільненням від цвяха.

Вздовж усієї спини і тазу розташовані специфічні рани від бичування. Вони одна біля одної, завдовжки кожна у 3 см. В центрі удару рани чорніші, бо там були рани глибші і крові більше. По краях плями світліші, — там була сукровиця, яка текла довго, бо рани подразнювались одягом і повільно сохли. Цими ранами усіяна вся спина, поперек і нижче. Усього їх 18. Вони завдані особливим бичем, який використовувався римлянами: «флягрум», який був зроблений з кількох кінців мотузок з великими і важкими металевими гудзиками на кінцях.

На правому плечі — широка смуга: слід від важкого хреста, який Спаситель ніс на Голгофу.

Обличчя скалічене: перебита носова кістка, опухла ліва щока і розсічена вилиця. І в той же час на обличчі царствені ясність і спокій, — лице неповторне у світі. Важко собі уявити, бо це було б надто неправдоподібно, щоб це не було тіло Ісуса Христа. Хто ж інший в історії, за всіх описаних обставин та ознак, міг мати такі самі рани, так само померти розп'ятим на хресті, в ту саму епоху, серед того самого народу, щоб його не встигли обмити й помазати, щоб Плащаниця усе ж була приготована, щоб хтось інший мав таке дивовижно-прекрасне, єдине у світі обличчя, хто так само, як Христос, залишався б не більше 2-3 днів на Плащаниці, бо в протилежному випадку не було б узагалі зображення на полотні, бо тління (вже не випари) знищило б ясні плями і окреслення на ньому».

З наведеного вище матеріалу досліджень скептиків-учених витікає, наскільки точні дані про Ісуса Христа в Євангелії.

Після досліджень Сорбонни Римський Папа визнав справжність Плащаниці Христової. Залишається нам тільки жалкувати безмірно, що ця найбільша святиня до цих пір є приватною власністю, а не надбанням усього християнського світу.

Знаменно, що ця велика святиня досліджується у наш час — час масового зневір'я, хитання умів, заперечення усього святого і духовного. Дивовижно також, що справжність її взялися захищати і доводити люди мало схильні до вшанування, а тим більше до захисту святинь християнства; що ці люди не тільки не православно віруючі, але навіть не віруючі. В цій обставині урок нашому часу: «Бо, хоч Він був і розп'ятий у немочі, але живий силою Божою... Щоб віра ваша утверджувалася не на мудрості людській, а на силі Божій!» (2 Кор. 13, 4; 1 Кор. 2, 5). Плащаниця Христова — це не тільки найбільша із святинь усього просвіченого християнством світу, але й особливої сили і значення документ. Тепер він перед нами для того, щоб ми дійсно відчували усю міру страждань за нас Самого Сина Божого і зрозуміли весь жах свого падіння у вірі й вірності і дійсно наблизилися до духовного відродження.

У цьому знаменні Господь ніби знову являє всім нам сказане невіруючому апостолу Фомі: «Прийди, і подивись, і доторкнись; і не будь невіруючим, але віруючим» (Див.: Ін 20, 27). (Короткі відомості про Плащаницю Христову взяті з великої і змістовної статті В. Гриненка «Св. Плащаниця Христова», а також зроблені невеликі додатки з інших джерел).

(за виданням: Слобідський Серафим (прот.). Закон Божий: Підручник для сім'ї та школи / пер. на укр. О. І. Кислюка. — Київ, 2003)

РІЗДВО ХРИСТОВЕ І БОГОЯВЛЕННЯ (історичний нарис)

Празники Різдва Христового і Богоявлення мають спільну історію. Християни в III столітті починають справляти свято явлення Сина Бо-жого на землі, споминаючи при цьому ті випадки земного життя Спасителя, в яких виявлялося й підкреслювалося Його Божество, а саме: Його народження, поклоніння мудреців зі Сходу хрещення в Йордані з Богоявленням, чудеса, в яких Господь являв Свою силу, зокрема, чудо в Кані, коли з волі Спасителя вода стала вином, та насичення п'яти тисяч людей п'ятьма хлібами. Це свято мало спочатку загальний характер і називалося Богоявленням, а потім його назвали в однині – Богоявлення, тому що при хрещенні Ісуса Христа в Йордані явилася людству Пресвята Тройця: Бог Отець говорив з неба. Син Божий хрестився від Іоанна і Бог Отець свідчив про Нього, як улюбленого Сина, а Святий Дух сховався у вигляді голуба на Сина, стверджуючи голос Отця. Про це виразно говориться в тропарі свята Богоявлення. Згідно з давньою традицією, свято Хрещення Господнього справляється 6 січня, а євангеліст Лука зазначає, що Ісус Христос хрестився, коли мав «років з тридцять» (Лк. 3, 23), зближуючи дні Хрещення і Різдва Господнього.

Богоявлення називається ще Просвіченням, бо з кінця III століття вночі напередодні празника відбувалося хрещення, тобто просвічення оглашених, чому новоохрещених називали ново просвіченими.

Вперше згадує про свято Богоявлення святий Климент Олександрійський (†215). Церква в Єгипті із святом Богоявлення сполучила подію Хрещення Господнього в Йордані, належно пояснюючи, що в день приходу Ісуса Христа до народу на Йордані сталося явлення Пресвятої Тройці. При цьому підкреслювалося, що через хрещення Господа були освячені всі води на землі. Незабаром празник Богоявлення по-чали святкувати і поза межами Єгипту, про що свідчить пам'ятка III ст. «Заповіт Господа нашого Ісуса Христа», а також бесіда на це свято св. Григорія Неокесарійського (†270). В 304 році Богоявлення святкують у Фракії, на кінці IV ст. воно відоме в Галлії, а на початку V ст. – в Іспанії.

Історію свята Богоявлення на християнському Сході можна поділити на три періоди: перший (III ст.) – коли цей празник справлявся як спомин хрещення Спасителя і з ним пов'язувалися інші події, в яких відкривалося Божество Христове; другий період (IV ст.) – коли з-поміж інших подій головною стає Різдво Христове; третій період (кінець IV століття і до нашого часу), коли священна подія Різдва Христового з поклонінням волхвів відокремлюється від Богоявлення (6 січня) і переноситься на 25 грудня, а 6 січня змістом празника Богоявлення залишається хрещення Спасителя.

Преп. Іоанн Касіан (†432) свідчить, що в Єгипті під Богоявленням розуміють хрещення Господнє і народження в тілі і тому святого і друго-го таїнства справляють не у два дні, як у західних областях, а в один» Св. Єфрем Сірин († 373 р.) у своїх піснях на Богоявлення згадує про Різдво і Хрещення та чудо в Кані Галілейській. Св. Єпіфаній Кіпрський († 403 р.), спростовуючи помилки єретиків-алогів, зазначає, що Різдво Спасителя було 6 січня, а Хрещення 8 листопада. У Фаюмі (Єгипет) знайдено папі-рус IV століття з текстом антифона для співаків на Богоявлення, де говориться про народження Ісуса Христа у Віфлеємі, про зорю і пастухів. Паломники IV ст. Єтерія свідчить, що в Єрусалимі 6 січня справлявся празник Різдва Христового. Що цей празник, який західна паломниця в іншому місці називає Богоявленням, присвячувався Різдву Христовому, видно з того, що урочиста відправа починалася у Віфлеємі, а через 40 днів після нього святкувалося Стрітення Господнє.

На Заході, поряд із спомином Різдва Христового і пов'язаних з ним подій, згадувалося Хрещення Господнє і чудо в Кані Галілейській. Іноді до цього ще приєднувалося і чудо насичення п'яти тисяч п'ятьма хліба-ми. Блаженний Августин († 430 р.) у своїх бесідах на Богоявлення не згадує про хрещення, а тільки про з'явлення зорі та поклоніння волхвів. Про це ж говорять і папа Лев Великий († 461 р.) у своїх словах на це свято. Максим Туринський († після 465 р.) у своїх святкових проповідях згадує три події: поклоніння волхвів, чудо в Кані і хрещення в Йордані. З ним згоджуються Павлин, єпископ Ноланський,

Хрісолог з Равенни та Ісидор Севільський. Тому що із згаданих трьох подій головне значення надається на Заході поклонінню волхвів, празник 6 січня там звичайно називається святом трьох королів (волхви за давнім переказом були царями).

З другої половини IV ст. празник Різдва Христового справляється окремо і раніше від Богоявлення. Спершу це сталося в Римі. У Хроно-графі, доведеному до 354 р., «День народження Христа у Віфлеємі» показується 25 грудня. Отже, в Римі почали святкувати Різдво 25 грудня, ще до 354 р., можливо, значно раніше. Папа Ліберій (352-356 рр.) при чернечому постригу сестри св. Амвросія Медіоланського – Маркеліни звертав увагу на значення збіжності цієї події в її житті з днем народження Спасителя і при цьому згадував про чудеса перетворення води у вино в Кані та про насичення 5 тисяч народу. Отже, на Заході в IV ст. вже було окреме свято Різдва Христового, але воно ще поєднувалося у свідомості християн з Богоявленням.

Відносно причин відокремлення свята Різдва Христового від Богоявлення існують різні думки. Можливо, коли минули часи мучеництва, християни почали більше цінувати земне життя, в даному разі його по-чаток. Можна також припускати бажання протиставити християнський празник язичеському святу грудневого сонцестояння. Дехто гадає, що на встановлення свята Різдва 25 грудня могло вплинути існування юдей-ського свята оновлення храму в 25-й день місяця тебефа (грудня), (Агг. 2, 18; Зах. 6, 13-14), що мало зв'язок з месіанськими передсказаннями.

Крім згаданих причин, на встановлення дати празника Різдва Христового могли вплинути й біблійні порівняння, які стосуються Спасителя. Так, пророк Малахія називає Месію Сонцем правди (Мал. 4, 12); Його прославляли пророки як Світло в темряві, зірку від Якова (Числ. 4, 17), а Симеон Богоприємець назвав Ісуса Світлом на просвітлу невірних (Лк. 2, 32). Церковні письменники також часто порівнюють Христа з сонцем, а Його діяльність з перемогою світла над темрявою. Такі порівняння чути на відправах Навечір'я Різдва і на саме свято. «Різдво Твоє, Христе Боже наш, засяло світові світло пізнання, бо в ньому ті, що зорям служили, від зорі навчилися поклонятися Тобі, Сонцю правди, і визна-вати Тебе, як схід з неба», – співаємо в тропарі на Різдво Христове. Сонцем істинним називає Христа св. Кипріан Карфагенський. Подібні висловлення зустрічаються у св. Амвросія Медіоланського, св. Григорія Богослова, преп. Єфрема Сірина.

На Сході свято Різдва Христового перш за все було відоме у Каппадокії. Зокрема, св. Василію Великому належить слово «На Різдво Христове». Можливо, що саме він запровадив цей празник на Сході. У 379 р. справляв це свято в Константинополі св. Григорій Богослов як перший акт відновлення Православ'я після аріанського засилля. В Антіохії св. Іоанн Златоуст у слові на спомин мученика Хрісогона (20 грудня 386 або 388 р.) говорить, що 25 грудня вперше буде святкуватися празник Різдва Христового. Вдень самого свята зібралося багато людей, і звертаючись до них, Златоуст знову торкається історії свята, яке на Заході справляється давно, а в Антіохії стало відомим років 10 тому. При цьому святий отець додає, що 25 грудня дійсно є днем, коли Ісус Христос народився.

Найпізніше святкування Різдва Христового 25-го грудня було прийняте на Кіпрі, в Александрії та Єрусалимі. На Кіпрі ще наприкінці IV століття прославляли Різдво Христове за давнім звичаєм 6-го січня, про що згадує св. Єпіфаній, єпископ Кіпрський. Преп. Іоанн Касіан пише, що в Єгипті Різдво Христове почали святкувати 25-го грудня в 432 році. Як видно з проповіді Василя Селевкійського в Ісаврії, святкування Різдва Христового 25-го грудня в Єрусалимі впровадив патріарх Ювеналій (425-458 рр.). Однак і після цього старий звичай на Сході був відомий ще в шостому столітті. Як твердив Косма Індікоплевст (близько 530 р.), деякі єрусалимляни і місцеві араби ще продовжували дотримуватися старої практики у святкуванні Різдва Христового. Вірменська Церква і досі святкує Різдво 6-го січня.

Після виділення Різдва Христового в окреме свято на Сході за Богоявленням залишилися тільки пам'яті Хрещення Господнього. Це дало змогу Церкві глибше й докладніше розкривати зміст священних подій, виявляти його в натхненних церковних піснях і величних обрядах. Перші впорядники церковного календаря (св. Василій Великий, св. Григорій Богослов,

св. Амфілохій та інші) ставили всі свята в зв'язок з Пасхою. Св. Григорій Нісський, наприклад, говорить, що свято Різдва Христового є частиною домобудівництва страждань Господніх, а пасхальна благодать є частиною різдвяного благословення.

Відправи на Різдво і Богоявлення побудовані за зразком служб Страсного тижня і Великодня: великі святкові, «царські» часи – як у Велику П'ятницю; старозавітні читання. Апостол і Євангеліє та літургія св. Василя Великого – як у Велику Суботу і т. д. Напередодні цих Святий, як і перед Пасхою є пости. Правда, піст перед Богоявленням триває тільки один день. Дехто вважає, що цей піст має зв'язок з освяченням води, але за вказівкою Типікону, коли святвечір Богоявлення припадає на суботу або неділю, посту не буває і по літургії «імо укрухи та імо по єдиній чаші вина. Повністю ж імо по одній вечірній, з олією».

Піснеспіви на Різдво і Богоявлення надзвичайно гарні й змістовні належать до найдавніших, які збереглися в наших богослужбових книгах. Вони розкривають не тільки богословські теми Різдва і Хрещення, але і зв'язок їх між собою та з Воскресінням Христовим. Піснетворці при цьому користуються спільними темами й символами та проводять па-ралелі між Різдом і Богоявленням. Головні теми і символи тут: Боже явлення, прихід, світло, слава і приниження. В навечір'я Різдва на 9-му часі читаємо: «Поклоняємся Рождеству Твоєму, Христе: покажи нам і божественне Твоє богоявлення». В третій стихирі на «Господи воззвах» на Різдво зазначається: «Всю тварь просвітил еси», а на Богоявленні: «Днесь тварь просвіщається». Стихира на літії згадує також благовіщення, народження, зорю та Йордан, і в молитві на освячення води в службі Богоявлення згадується народження і хрещення в Йордані: «Дівственую освятил еси утробу рождеством Твоїм, вся тварь воспівает Тя являючися: Ти бо Бог наш, на землі явився еси, і с человеки пожил еси: Ти і іорданскія струї освятил еси».

Нині в навечір'я Богоявлення і на саме свято відправляється чин великого освячення води, який міститься в Мінеї і Требнику, в навечір'я свята буває освячення води на спомин хрещення оглашених, а в день самого празника – наприкінці літургії на спомин хрещення Спасителя. Чин великого освячення води походить із звичаю хрестити оглашених в ніч напередодні Богоявлення при відправі всеношної. Служба великого освячення води приписується св. Софронію, патріархові Єрусалимському.

В давні часи велике освячення води не відділялося від хрещення і відправлялося тільки ввечері або вночі, напередодні свята. В XII-XIII ст. поширилося звичай дворазового освячення води. Деякі Церкви Заходу також практикували велике освячення води на Богоявлення, про що свідчить латинський переклад грецького чину великого освячення води. Ця рукописна пам'ятка XI ст. зберігається в Національній бібліотеці в Парижі.

Св. Іоанн Златоуст у бесіді на Богоявлення говорить про значення богоявленської води: «Христос хрестився і освятив єство вод, і тому в це свято всі, зачерпнувши води опівночі, залишають для дому і зберігають протягом усього року вологу від освячених вод».

У перші століття життя Церкви олександрійські патріархи розсилали в цей день свої послання всім Помісним Церквам про день святкування Великодня а представителі Церков повідомляли про це своїх пасторів і вірних. Після празника Богоявлення священники обходили з хрестом в руках домівки християн, кропили їх богоявленською водою і повідомляли про початок Великого посту, день Пасхи та інші перехідні свята.

Піснеспіви на Різдво Христове складали: св. Герман, патріарх Кон-стантинопольський, Анатолій (IX-X ст.), преп. Іоанн Дамаскін преп. Косма Маюмський, преп. Андрей Критський, монахиня Касія Косма Маюмський склав перший канон, запозичивши думки з творів св. Григорія Богослова. Преп. Роман Сладкоспівець (VI ст.) написав на Різдво великий кондак, з нього співається тільки вступ і перший ікос по 6-й пісні канону утрени.

Піснеспіви на Богоявлення написали преп. Іоанн Дамаскін, преп. Косма Маюмський, Анатолій, патріарх Герман, Візантій. Канони склали преп. Іоанн Дамаскін і преп. Косма Маюмський.

1980 р.
прот. Микола Новосад

День святого Валентина – розпусне свято в сучасній обгортці

14 лютого мільйони людей в усьому світі вітають один одного з «днем святого Валентина», який прийнято також називати «днем закоханих». Мільйони подарунків та листівок-«валентинок» купуються з нагоди «свята». Переважає більшість з тих, хто відзначає цей день, обманюючись нібито церковною назвою та іменем святого Валентина, вважають, що роблять добру, а можливо навіть і благочестиву справу. Адже і Бог є Любов, і святий Валентин нібито постраждав за те, що попри заборону римського імператора вінчав закоханих.

Насправді ж «день святого Валентина» ні за своєю історією, ні за традиціями відзначення не має нічого спільного ані зі святістю, ані з благочестям, ані із заповіданою Богом любов'ю.

Якщо проаналізувати зміст сучасних телепередач, які транслюють цього дня, послухати радіо, почитати публікації у світській пресі або поцікавитися змістом різних розважальних заходів у численних клубах і дискотеках – можна переконатися, що любові, як духовному почуттю, яке веде до єднання у шлюбі чоловіка й жінки, особлива увага не надається. Здебільшого говориться про закоханість, пристрасть, залицання та полюбовні ігрища. Словом – про розпусту під іменем любові.

«День святого Валентина» – також дуже комерціалізоване свято. Як і «Хеллоуїн», воно приносить виробникам різноманітної атрибутики, «валентинок», подарунків, власникам розважальних закладів величезні прибутки. Тому це «свято» активно пропагується у США та інших країнах Заходу. А звідти в останні два десятиліття воно проникло і до нас.

Що ж таки святкують цього дня? Зазвичай розповідають, у III столітті за правління імператора Клавдія II жив святий Валентин. Він, будучи священником, таємно вінчав закоханих молодят, яким злий Клавдій заборонив одружуватися. Згодом Валентина було схоплено і відправлено до в'язниці. Молодого священника мали стратити, і легенда розповідає, що в останні дні свого життя він закохався в дочку тюремщика та перед смертю написав їй листа з підписом «твій Валентин». Нібито в пам'ять про це любовне послання і прийнято цього дня посылати листівочки-«валентинки».

Правдивими в цій історії є лише час життя, пресвітерський сан святого Валентина й те, що він постраждав в правління імператора Клавдія II. Православною Церквою пам'ять його відзначається 19 липня (за новим стилем) разом з іншими мучениками, які постраждали в той час у Римі. Про життя святого пресвітера Валентина, окрім його мученицької кончини, майже нічого не відомо.

І вінчати він, скоріш за все, не міг, оскільки у час його життя Церквою визнавався законним шлюб, укладений за громадянським законом і скріплений християнами через спільне причастя та оголошення перед громадою. В якості окремого чину вінчання стало

звершуватися на багато століть пізніше.

Сучасне святкування «дня святого Валентина» прийшло до нас із Заходу. Раніше 14 лютого пам'ять святого Валентина відзначала Римська Церква. Але там після календарної реформи це святкування перейшло до розряду необов'язкових. Натомість тепер Католицька Церква в цей день вшановує святих Кирила і Мефодія – просвітителів слов'ян.

Тож ані католики, ані православні 14 лютого не згадують святого Валентина. Що ж тоді святкується цього дня мільйонами людей? Прикро, але як і в «Хеллоуїн» – ніч перед католицьким торжеством Всіх святих, під церковним іменем люди відзначають язичницьке свято.

У Римській імперії цього дня святкували Луперкалії, «Lupercalia» (від лат. lupo – вовчиця, а також у значенні – блудниця, розпусниця). Святкові ігрища розпочиналися біля підніжжя Палатинського пагорба, де, за легендою, вовчиця викормила засновників Риму – Ромула і Рема. Тут звершувалися жертвоприношення. Два оголених молодиків вбивали козу, після чого з її шкіри нарізалися тоненькі паски, які називались «фебруа» (звідси і латинська назва цього зимового місяця – «фебруарій»). Далі хлопці оголеними бігали містом і шмагали дівчат та жінок пасками із сиріої козячої шкіри. Жінки ж підставляли оголені плечі та груди, вважаючи, що удари зроблять їх коханими та жаданими, а в майбутньому подарують їм легкі роди та багато дітей. Свято Луперкалій зазвичай закінчувалося «священною» розпустою.

Ось таке «свято» вільних статевоїх стосунків і дійшло до сьогодення під іменем «святого Валентина», пам'яттю якого в час після християнізації Риму прикрили його розпусну сутність. У часи Середньовіччя чуттєві насолоди язичницьких Луперкалій заховали за романтичними легендами про благородного священника, який помер за те, що вінчав закоханих. Саме у цій «обгортці» дожили поганські святкування й донині.

Після такого історичного екскурсу цілком зрозуміло, що православному християнину не варто ані відзначати «день закоханих», ані підтримувати цю традицію серед інших. Навпаки, слід пояснювати її історію та язичницький зміст.

А днем любові для кожного повинно бути не тільки 14 лютого, але й кожен день. Бо не для одного дня, а для всього життя Спаситель дав заповідь: «Полюби ближнього свого, як самого себе».

**Степан Возняк,
студент КПБА
(за матеріалами: Церква.info)**

Вертеп із м. Борислава привітав архієпископа Якова з Різдвом Христовим.

Різдво Христове – одне із найбільших свят церковного року. Воно нагадує нам подію народження від Діви Марії Спасителя світу Ісуса Христа. Після Святої вечері та короткого сну українська родина ранком збирається на урочисте Різдвяне богослужіння, в яке входить: велике повечір'я, рання, свята Літургія, після якої голосно та дзвінко, хором звучать колядки. А далі – коляда, різдвяна зірка – вертеп.

12 січня, після Божественної Літургії, діти недільної школи

парафії Святої Тройці м. Борислав разом з настоятелем храму ієреєм Олексієм Столярем вирушили в м. Дрогобич, щоб привітати вертепом свого архієрея – архієпископа Якова з Різдвом Христовим. Після

привітання, Владика подякував, кожного благословив, помазав святим елеєм і вручив дітям подарунки. Колядники повернулись додому з великими враженнями і піднесеним настроєм.

Марія Столяр

Лист 97 робітникам М. Ф., про те, чому Спаситель народився в печері

Давно ти задав мені це питання, але, пробач мені, щоб відповісти тобі, я чекав того благодатного дня, коли всі думки наші спрямовані до тієї печери, з якої засяяло світове Сонце Правди.

Смиренність – перша чеснота, яку Христос проповідував людям у Нагірній проповіді. І своїм прикладом Він явив цю чесноту, народившись не в царських палацах, а в овечій печері.

Друге важливе практичне настановлення, яке Господь дав світові народженням у печері, полягає в тому, щоб обмежувати себе, щоб дати місце іншим, задовольнятися необхідним, щоб і інші мали необхідне. Як сказав апостол Божий: а коли маємо їжу й одяг, цим будемо задоволені. Хіба це не урок нинішньому переживаючому кризу світові?

Ще одне наставлення полягає в тому, що не місце робить людину значною, а людина – місце. Людина – найбільша цінність на землі. Розкіш і зовнішній блиск не додають гідності людині, так само як убогість не применшує її. Знаєш, що сказав Господь про Йоана Хрестителя? На що ж ви прийшли подивитися? На чоловіка, одягненого в м'яку одягу? Цар Ірод – у палацах царських і м'яких одягах, але не людина, а лис. Пілат у палацах, але не людина, а римський вовк. Так і фарисеї не люди – породження єхидни. А бездомний Йоан більший за всіх цих, що у палацах перебувають. Жоден з народжених жінками не більший за Йоана Хрестителя.

Ще одна настанова від Господа: Царство Небесне важливіше всього сущого у світі. І Царство це людина може здобувати незалежно від того, де вона народилася й де вона живе – у місті, у селі, у пустелі або печері. Світові, що очікує світла від великих міст, Господь хотів дати урок, що істинне світло може з'явитися й з бідної печери. Згодом це довели й багато пустельників, великі старці й істинні світильники духу.

На мою думку, є й ще одна важлива причина, чому Христос народився в печері. На Святій Землі й донині збереглися чотири великі гори; вони стоять із часу пришествя Христова. Одна у Вифлеємі, де народився Христос; інша – Гора спокус, де Його спокушав сатана; третя – Голгофська, на якій розп'ятий був, похований і воскрес; і четверта – гора Елеон, з якої вознісся на небеса. Чотири найважливіших подій в житті Спасителя пов'язані з чотирма непохитними горами. Не збереглися ні будинок у Назареті, у якому Він жив, ні будинок у Капернаумі, у якому Він знайшов притулок. Не зберігся жоден з будинків, де Він зупинявся, ні палац Ірода, ні палати Пілата, ні навіть храм Соломона. Усе, що людською рукою побудовано, зруйновано часом. Але ці чотири гори, Господом створені, стоять і донині. Щоб ніхто не міг засумніватися в тому, що Він воістину народився, що спокушуваний був як людина, що розп'ятий був за гріхи людські й воскрес, й що в славі піднісся на небеса у вічну Батьківщину Свою, де очікує Своїх праведників. Знав Всевидаючий кам'яне серце людське і розум людський, що вагається, тому Він мудро поєднав ці чотири великі події чотирма незламними горами. А якби Христос народився в якомусь міському або сільському домі, хіба зберігся б він і засвідчив нам Його різдво? Не існує вже й міста, у якому народився Олександр Великий. Не існує багатьох міст і держав, де народилися великі люди, а Христова свята печера у Вифлеємі стоїть, стоїть й свідчить.

Знай і це: так само як Тіло Його – дім душі Його – не від людини, але від Бога Духа Святого, так і дім Тіла Його – печера Вифлеємська – не від людини й не від рук людських, але від Бога Творця й Промислителя. Він сотворив її раніше за людину й, сотворивши, приготував її для тимчасового Свого перебування, щоб прийти й відвідати потомство Адама й Єви. І ще: для вічного свідчення про перебування Його на землі.

Хай не дивує тебе, що Господь обрав таке скромне місце для Свого народження. Те, що для людей є високим, мерзенне перед Господом. Мерзенністю перед Господом був палац кесаря в Римі, бо воістину був розбійницьким вертепом злочинів і розпусту. Те, що зневажене й нікчемне перед людьми, Господь часто обирає й прославляє. Це – образ дій Всеумудрого. Так Він обрав рибалок на апостолів й печеру колискою Своюю.

святитель Миколай Сербський

ДУХОВНА КРИНИЦЯ

Редакційний відділ єпархії
Головний редактор прот. Іван Альмес
Тел.моб.: (097) 450-61-02
E-mail: almes.rk@gmail.com